

متن پرسش

با سلام خدمت استاد طاهرزاده محترم: می‌خواستم نظرتان را راجع به مطلب زیر بدانم موسوی، [۱۵:۱۲ ۲۷.۰۸.۲۰] *معنای دقیق کلمات عاشورا و تاسوعا چیست؟* اکثر قریب به اتفاق اهل لغت این تصور را داشته‌اند که چون عشر و عاشر از یک ریشه‌اند و واقعه کربلا هم در دهم ماه محرم اتفاق افتاده است پس عاشورا یعنی دهم محرم؛ و بر همین قیاس تاسوعا را نیز که با تسع و تاسع شباهت ظاهری دارند روز نهم ماه محرم گفته‌اند. اما این معنا به دلایل زیر اشتباه است: آیا واژه عاشورا برای دهم ماه‌ها دیگر نیز به کار می‌رود؟ مثلاً آیا شنیده شده است که کسی به دهم ماه رجب هم عاشورا گفته باشد؟ یا این مفهوم مختص دهم ماه محرم است؟ آیا اگر امام حسین (ع) مثلاً در یازدهم محرم شهید می‌شد، آنگاه تاسوعا با عاشورا عوض می‌شد و عاشورا واژه دیگری داشت؟ در ریاضی اعداد قاعده خود را دارند و هر قاعده‌ای که بر شمارش اعداد حکم کند بر سلسله اعداد هم حاکم خواهد بود. اعداد بر خلاف کلمات استثنای پذیر نیستند؛ به طور مثال در کلام عرب اعداد این گونه شمارش می‌شوند: اول □ ثانی - ثالث - رابع ... و یا اولاً □ ثانیاً - ثالثاً - رابعاً و... چنان چه تاسوعا و عاشورا در زمره اعداد باشند باید قاعده‌پذیر باشند؛ یعنی باید بتوان بقیه اعداد را هم به همان سیاق تلفظ کرد؛ مثل تاسوعا □ عاشورا □ تامونا □ سابوعا-..، اما می‌بینیم که بقیه اعداد از این قاعده پیروی نمی‌کنند؛ لذا نمی‌توانیم دلیلی داشته باشیم که تاسوعا و عاشورا عدد هستند تا از قاعده شمارش پیروی کنند و این دو روز هیچ ربطی به اعداد ندارد بلکه معنای دیگری دارند. *عاشورا؛ روز معاشرت با امام(ع)* عشر به کسر عین و عشرت، به معنای معاشرت و مصاحبت است. معاشر به ضم میم یعنی مصاحب و عاشر اسم فاعل عشر است که خودش ثلاثی مجرد اسم مصدر عشرت است. خداوند می‌فرماید: «وَ عَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ» (نساء/۱۹) با زنان آن گونه که شایسته آنان است معاشرت کنید. عشیر یعنی همدم و رفیق؛ «وَ لَيْسَ الْعَشِيرُ» (حج/۱۳) چه بد دوستی انتخاب کرده‌اند و چه بد معاشر و رفیقی است. العاشور از ریشه عشر به کسی گفته می‌شود که معاشرت خصلت او باشد. العاشوراء جایی که میل به معاشرت و رفاقت و مصاحبت نمایان می‌شود و افراد میل معاشرت خود را با کسی که مورد نظر است عرضه می‌کنند؛ و عاشورا مبالغه است از میل به معاشرت؛ *یعنی روزی که میل معاشرت و رفاقت با امام (ع) به شدت بالا می‌رود.* *تاسوعا؛ روزی برای وسعت ظرفیت* با خارج شدن عاشورا از سلسله اعداد، عدد بودن تاسوعا نیز مورد تردید قرار می‌گیرد و معنی نهم را از دست می‌دهد. اتسع به فتح الف یعنی گروه‌های ۹ نفره شدند. اما اتسع به کسر الف یعنی وسعت پیدا کرد - گشاد شد - فراخ گردید. اتساع یعنی گسترده شدن و گشاد شدن. بالا رفتن ظرفیت. اتساع شرائین؛ یعنی رگ‌ها گشاد شدند و ظرفیت شان

برای عبور خون زیاد باشد. التاسوع چیزی که فراخی و گستردگی و ظرفیت اش زیاد باشد؛ و بالاخره التاسوعا یعنی جایی که بتوان ظرفیت را بالا برد و فراخی ایجاد کرد؛ و تاسوعا این معنی را پیدا می‌کند: *روزی که ظرفیت بالا می‌رود و در سینه‌ها فراخی ایجاد می‌شود و به جای تنگی، وسعت می‌یابد.*
این دو نام از ابداعات امام سجاد (علیه‌السلام) است و اگر در بعضی از روایات از پیامبر اکرم (صلوات الله علیه و آله) از عاشورا گفته شده است، *اکثراً جعلیات بنی‌امیه برای کم کردن اثرات عاشورای امام حسین (علیه‌السلام) است*، اما در مورد تاسوعا تقریباً نداریم که قبلاً از امام سجاد (علیه‌السلام) لغت تاسوعا به کار برده شده باشد و این معنا از عاشورا و تاسوعا خیلی عاشقانه است. این مطلب از شخصی است به نام مستعار عبدالله مستحسن

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: بنده هم وقتی سال‌ها پیش نگاه جناب استاد مستحسن را دیدم، آن نگاه را نگاه ارزشمندی یافتم و به نظر بنده نباید از آن نگاه، سرسری گذشت تا تاسوعا و عاشورا معنای باطنی خود را برایمان بگشاید. موفق باشید